

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
r é s z í t é l e t e

Az ügy száma: Pfv.II.20.302/2022/5.

A tanács tagjai: Dr. Hajdu Edit a tanács elnöke
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró
Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperes: felperes neve
cím1

A felperes képviselője:
Dr. Landes Judit Ágnes ügyvéd
cím2

Az alperes: alperes neve
cím3

Az alperes képviselője:
Dr. Szedő Péter ügyvéd
cím4

A per tárgya: gyermektartásdíj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 1.Pf.20.736/2021/18.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szigetszentmiklósi Járásbíróság 12.Pf.20.694/2019/53.

Rendelkező rész

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 1.Pf.20.736/2021/18. számú ítéletének azon rendelkezését, amely a Szigetszentmiklósi Járásbíróság 12.Pf.20.694/2019/53. számú ítéletének a gyermektartásdíj iránti igényérvényesítés kezdő időpontját 2018. december 1. napjáról 2018. június 1. napjára módosította – a perköltségre és illetékfizetésre is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja. 15 napos határidővel kötelezi az alperest a felperes javára 100.000 (százezer) forint és 27.000 (huszonhétezer) forint áfa elsőfokú, a felperest az alperes javára 12.000 (tizenkétezer) forint másodfokú és 17.500 (tizenhétezeröttszáz) forint felülvizsgálati részperköltség megfizetésére.

Kötelezi a felperest 18.000 (tizennyolcezer) forint elsőfokú, 36.000 (harminchatezer) másodfokú és 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati, alperest 42.000 (negyvenkétezer) forint elsőfokú és 12.000 forint (tizenkétezer) másodfokú eljárási részilleték megfizetésére.

A Kúria a gyermektartásdíj mértéke és a gyermektartásdíj hátralék tekintetében a másodfokú bíróság ítéletét az elsőfokú bíróság ítéletére kiterjedően hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot ebben a körben új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezett rendelkezések vonatkozásában a felülvizsgálati eljárás részilletékét 108.000 (száznolcezer) forintban, a felperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét 45.000 (negyvenötezer) forintban és 12.150 (tizenkétezer-egyszázötven) forint áfa-ban, az alperesét 27.000 (huszonhétezer) forintban állapítja meg.

Egyebekben a másodfokú ítéletet nem érinti.

A részítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A peres felek 2009 októberétől 2018 április közepéig éltek együtt. Kapcsolatukból 2010. október 21-én személy¹, 2012. augusztus 24-én személy² és személy³ utónevű gyermekek születtek. A felek utolsó közös lakásául a cím¹ szám alatti ingatlan szolgált, innen költözött el az alperes 2018. április 16-án. Az életközösség megszakadása óta mindhárom gyermek a felperes gondozásában van.

[2] A felperes legmagasabb iskolai végzettsége főiskola, tanár képesítéssel rendelkezik, azonban hat éve egyéni vállalkozás keretében kézműves tevékenységet folytat. 2019. év végéig az ikergyermekekre GYES-t folyósították, amely gyermekenként 28.000 forint volt, a családi pótlék pedig ugyancsak gyermekenként 16.000 forintot tett ki.

[3] Az alperes nőtlen családi állapotú, párkapcsolatban él. Legmagasabb iskolai végzettsége gimnáziumi érettségi és OKJ-s marketing reklámmenedzseri képesítés. 2017 novemberétől egyéni vállalkozó, kezdetben biztosítási ügynökként dolgozott az cég nevelnál, 2019. szeptember 16-tól az cég neve2 Kft-vel áll megbízási szerződéses jogviszonyban, ugyancsak egyéni vállalkozóként.

[4] Az alperes 2018. május 1-től 2021. május 31-éig a három perbeli gyermek után 1.270.000 forint gyermektartásdíjat fizetett.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[5] A felperes keresetében 2018. május 1-től kezdődően gyerekenként havi 50.000 forint összegű gyermektartásdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest azzal, hogy 2020. január 1-től ezen összeg a KSH által közzétett inflációs rátával módosuljon. Kérte az alperest a gyerekenkénti havi 50.000 forint gyermektartásdíjon felül a tartásdíjból ki nem kalkulálható rendkívüli költségek 50 %-os mértékben való hozzájárulására is, valamint a számlával igazolt költségek ugyan ilyen arányú megtérítésére.

[6] Az alperes ellenkérelmében a keresetlevél beadását megelőző 6 hónaptól kezdődő időszakra gyerekenként havi 20.000 forint összegű gyermektartásdíj megfizetését vállalta, ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a gyermekekkel kapcsolatos igénye a felperesnek eltűlt.

Az első-és a másodfokú bíróság ítélete

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen a gyermekek után havi 40.000 forint határozott összegű gyermektartásdíjat, amely évente a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével módosul. Az alperes gyermektartásdíj hátralékát 2018. december 1-től 2021. május 31-éig terjedő időszakra gyerekenként 776.500 forintban határozta meg. A hátralék megfizetésére részletfizetést engedélyezett.

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 4:214. §-ára, 4:215. §-ára, 4:217. §-ára és a 4:218. § (2)-(4) bekezdésében foglaltakra.

[9] Rögzítette, hogy a perbeli gyermekek a felperes gondozásában vannak a felek életközösségének megszakadása óta. Ezért az alperes mint különélő szülő a gyermektartásdíjat pénzben köteles szolgáltatni a Ptk. 4:216. § (1) bekezdése alapján. A perbeli gyermekek kiskorúak, ezért a Ptk. 4:214. §-a alapján a gyermekek tartásra rászorultságának vételeme érvényesül.

[10] Az alperes jegyzőkönyvben rögzített személyes előadása szerint jelenlegi havi nettó átlagjövedelme 300.000 forint. Az alperes édesanyja, személy4 a 49. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt tanúvallomásával alátámasztotta az alperes ezen előadását.

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette a gyermekekkel kapcsolatos kiadásokat, azonban azt nem pontosította, hogy szükségletük pontosan milyen összegben is határozható

meg. Ugyanakkor kifejtette, hogy a gyermekekénti havi 40.000 forint összegű tartásdíj azzal arányban áll a Ptk. 4:217. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, figyelemmel a Ptk. 4:218. § (2) bekezdésében rögzítettekre.

[12] A bíróság hivatkozott arra, hogy az alperes által elismert havi 300.000 forint összegű nettó jövedelem minden további bizonyítás nélkül alkalmas lett volna a kereset szerinti gyermekekénti 50.000 forint összegű gyermektartásdíj finanszírozására, ezért a bíróság a vagyoni helyzet vonatkozásában további bizonyítást nem folytatott le.

[13] A gyermekekénti havi 40.000 forintot meghaladóan a bíróság a keresetet elutasította azért, mivel az alperes ezen összegű gyermektartásdíj teljesítésével a gyerekekkel kapcsolatos kiadásokban a felperessel arányosan osztozik. Továbbá ezen összegű gyermektartásdíj szolgáltatása a gyerekekkel kapcsolatban felmerülő esetleges rendkívüli kiadásokra is fedezetet nyújt, ezért a gyermekekénti havi 40.000 forint összeget meghaladóan a bíróság a gyermektartásdíj iránti keresetet elutasította.

[14] A felperes keresetét 2019. május 22-én terjesztette elő. A Ptk. 4:208. § (3) bekezdésére figyelemmel a bíróság az alperest a keresetlevél beadásától visszafelé számított 6 hónaptól kezdődő időszakra, 2018. december 1-től kezdődően kötelezte a gyermektartásdíj megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A bíróság a peres felek egyező nyilatkozata alapján rögzítette az alperes általi teljesítés összegét 1.270.000 forintban. Következésképp az alperes gyermektartásdíj hátraléka 2018. december 1-től 2021. május 31-ig terjedő időszakra gyermekeként 776.500 forint.

[15] A mindkét fél fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét részben megváltoztatta, az alperes által fizetendő gyermektartásdíj iránti igényérvényesítés kezdő időpontját 2018. december 1-ről 2018. június 1-re, a gyermektartásdíj összegét 40.000 forintról 50.000 forintra változtatta. Az alperes által fizetendő gyermektartásdíj hátralék összegét 776.500 forintról gyermekeként 1.476.670 forintra, a hátralék megfizetésére a részletfizetés kezdő időpontját 2022. január 1-re, a hónapok számát 26-ra módosította.

[16] A másodfokú bíróság a gyermektartásdíj fizetési kötelezettség kezdő időpontja tekintetében rögzítette, hogy az alperes a fellebbezésében maga is azt kérte, hogy a másodfokú bíróság 2018. június 1-től kötelezze a gyerektartásdíj megfizetésére. Az alperes a fellebbezési tárgyaláson módosította ugyan ezen kérelmét, azonban ezzel egyidejűleg olyan új tényt nem adott elő, amely alapján az ellenkérelem-változtatásnak helye lehetett volna, elírásra pedig maga sem hivatkozott.

[17] Alaptalan a felperes azon érvelése, hogy a gyermektartásdíj iránti igény érvényesítésével alapos indok miatt késlekedett. Az általa előadott okok, miszerint a felek között hosszas egyeztetést folyt – különös tekintettel az utolsó közös lakás használatára –, nem bizonyítottak, másrészt a Ptk. 4:208. § (3) bekezdés szerinti alapos oknak nem tekinthetők.

[18] Fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az alperes elismerése alapján a gyermektartásdíj iránti igényérvényesítés kezdő időpontját 2018. december 1. napjáról 2018. június 1. napjára módosította.

[19] A gyermektartásdíj mértékének meghatározása körében kiemelte, hogy a Ptk. 4:218. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a gyermekek indokolt szükségleteiből kell kiindulni, ebből levonásba kell helyezni a gyermeket nevelő szülő részére juttatott gyermekvédelmi, családtámogatási, társadalombiztosítási és szociális ellátásokat, és az így fennmaradó összeghez kell a szülőknek a jövedelmi viszonyuk és vagyoni helyzetük alapján arányosan hozzájárulni.

[20] A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy a gyermekek tartásával köztudomásúan jelentkező költségek – például ételmezés, ruháztatás, általános egészségügyi ellátás, iskoláztatás – felmerülésének tényét és összegét a gondozó szülőnek elegendő előadnia, és összegét megközelítően meghatározni. Sem a költség felmerülésének tényét, sem a pontos összegét nem kell bizonyítani. A gondozó szülő a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 265. § (1) bekezdésében rögzített általános szabályai szerint csak azoknak a költségeknek a felmerülését és összegét köteles bizonyítani, amelyek a gyermek általánostól eltérő, különleges szükségleteihez igazodnak.

[21] A másodfokú bíróság mindhárom gyermek havi indokolt szükségletét átlagosan 100-110.000 forintban határozta meg azzal, hogy a lakáshitel törlesztőrésze nem számítható fel.

[22] Az egy gyermek indokolt szükségletének havi átlagosan 100.000 forint költségéből az egy gyermekre eső 16.000 forint családi pótlék levonásával a feleknek havonta gyermekenként 84.000 forint kiadáshoz kell a jövedelmi, vagyoni viszonyaik arányában hozzájárulni, a felperes oldalán figyelembe véve az általa nyújtott természetbeni tartást is.

[23] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a felek jövedelmi, vagyoni viszonyait, helytállóan rögzítette, hogy az alperes havonta 300.000 forint átlagjövedelemmel rendelkezik, amely alapján képes havi 50.000 forint gyermektartásdíj megfizetésére.

[24] Azon körülmény, miszerint az alperest egyéb tartozás is terheli, a gyermektartásdíj mértéke meghatározása körében nem értékelhető: egyfelől a különélő szülő a Ptk. 4:215. § (1) bekezdése értelmében a kiskorú gyermek tartására a saját szükséges tartása korlátozásával is köteles, másfelől a gyermektartásdíj fizetési kötelezettség esetleges végrehajtási eljárás esetén is megelőz minden más fizetési kötelezettséget.

[25] Az elsőfokú bíróság a felperes jövedelmi és vagyoni viszonyai körében megállapította, hogy vállalkozói tevékenységből havi nettó átlagos jövedelme 350.000 forint. A felperes nyilatkozatával szemben az egyéb peradatok nem támasztották alá az alperes azon hivatkozását, miszerint a felperes az általa előadottakhoz képest lényegesen magasabb jövedelemmel rendelkezik. A másodfokú bíróság elfogadta a felperes azon hivatkozását, miszerint az adókötelezettség nélküli bevétele magában foglalja a kézműves tevékenységgel foglalkozó vállalkozásban köztudomásúan felmerülő anyag, csomagolás, szállítás és kereskedelmi költségeket.

[26] Nem tekinthető eltúlzott mértékűnek gyermekenként havi 50.000 forint összegű gyermektartásdíj, annak megfizetésével az alperes kevesebb mint 60 %-ban járul hozzá a gyermekeknek a felek által viselni köteles indokolt szükségleteihez.

[27] Az alperes 2021. november 30-án érkezett beadványában előadta, hogy az cég neve2 Kft-vel való jogviszonya 2021. szeptember 21-én megszűnt, azóta jövedelemmel nem rendelkezik. Az erre vonatkozó csatolt okiratokat kérte bizonyítékként figyelembe venni. A Pp. 220. § (2) bekezdése szerint a fél utólagos bizonyításként újabb bizonyítékot az arról történő tudomásszerzéstől számított 15 napon belül terjeszthet elő, azt pedig az alperes nem bizonyította.

[28] Az alperes nem vitatta, hogy jelenleg is képes havi 300.000 forint jövedelem elérésére. Általa is elismert jövedelmére tekintettel pedig gyermekenként havi 50.000 forint, összesen havi 150.000 forint összegű gyermektartásdíj megfizetésére pedig lehetősége van. Annak alátámasztása érdekében az alperes jövedelmi vagyoni viszonyaira vonatkozó további bizonyítás nem volt szükséges.

[29] A másodfokú bíróság ítéletében részletes elszámolást adott az alperest terhelő elmaradt gyermektartásdíj összegének megállapítása körében.

A felperes felülvizsgálati kérelme és az alperes ellenkérelme

[30] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős másodfokú ítéletnek a gyermektartásdíjat érintő teljes részében való hatályon kívül helyezését kérte és a másodfokon eljáró bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Ennek hiányában a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását kezdeményezte úgy, hogy az igényérvényesítés kezdő időpontjáról rendelkező részében azt a Kúria helyezze hatályon kívül és a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hozzon, amely határozatban akként rendelkezik, hogy a gyermektartásdíj iránti igényérvényesítés kezdő időpontja 2018. december 1-je. Amennyiben erre nincs lehetőség, úgy a gyermektartásdíj iránti igényérvényesítés kezdő időpontjáról rendelkező részében a Kúria a jogerős döntést helyezze hatályon kívül és utasítsa a másodfokon eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára. Amennyiben erre sincs lehetőség, úgy a másodfokú bíróság ítéletét a gyermektartásdíj és a gyermektartásdíj hátralék összegéről rendelkező részében helyezze hatályon kívül, és a másodfokú bíróságot e körben utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára.

[31] A felperes jogszabálysértésként jelölte meg a Pp. 263. § (1) bekezdését, 266. § (4) bekezdését, 368. § (1) bekezdését, 373. § (1) bekezdést, 265. § (1) bekezdését és a 279. § (1) bekezdését. Ezen túlmenően ugyancsak megsértett jogszabályhelyként a Ptk. 4:218. § (2) bekezdés b) pontjára és a 4:201. § (1) bekezdésére hivatkozott.

[32] Az alperes fellebbezésében azt kérte a másodfokú bíróságtól, hogy a tartásdíj összegét gyermekenként 40.000 forintról 20.000 forintra mérsékelje, továbbá egy elírás következtében 2018. december 1. napja helyett 2018. június 1-jét jelölte meg.

[33] Alperes fellebbezésében – azon túl, hogy a dátum elírása történt – nem tért ki sem a tartásdíj fizetési kötelezettség kezdő időpontjára, sem a visszamenőlegességre. Nem kérte a tartásdíj fizetési kötelezettség megállapítását a 2018. december 1-jét megelőző időszakra, sőt alperes a másodfokú eljárásban a fellebbezés előterjesztését követően a visszamenőleges igényérvényesítéssel szemben részletesen és megalapozottan érvelt 2021. október 13-án kelt fellebbezési ellenkérelmében.

[34] Alperes az elírást 2021. december 2-án tartott tárgyaláson észlelte a felperes jogi képviselőjének erre való utalásának köszönhetően. Alperes ekkor világossá tette, hogy a dátum nyilvánvalóan elírás eredménye. Egyértelműen kifejezésre juttatta, hogy a 2018. június 1-jét mint igényérvényesítési kezdő időpontot nem tartja fenn, azt módosítani kívánja, és kérte a másodfokú bíróságot, hogy az igényérvényesítés kezdő időpontját az elsőfokú ítélettel egyezően rendezze.

[35] A gyermektartásdíj iránti igényérvényesítés kezdő időpontját illetően a másodfokú bíróság jogszabálysértésként elsődlegesen a Pp. 263. § (1) bekezdésére hivatkozott. Eszerint bár a bíróság a tényállást szabadon állapíthatja meg, és szabadon felhasználhatja a felek előadásait, a Kommentár szerint a szabad bizonyítás rendszerén belül a szabadság belső korlátai az alkalmasság, a célszerűség, az észszerűség és az okszerűség is, amelynek a tényállás megállapítása során érvényesülniük kell. Ez jelen esetben nem történt meg.

[36] A másodfokú bíróság a felperes jegyzőkönyvkijavítás iránti kérelmét arra hivatkozással utasította vissza, hogy részére 2022. január 5-én kézbesített, és egyébként 2021. december 20-án elkészült, jegyzőkönyv kijavítását 2021. december 17-éig kérhette volna.

[37] Alperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság döntése az ügy érdemére kiható módon sérti a Pp. 368. § (1) bekezdését is. A másodfokú bíróság alaptalanul érvel azzal, hogy a nyilatkozat a fellebbezési kérelem módosításának minősült, mert az – erre irányuló fellebbezési szándék esetén – a fizetési határidő megváltoztatására vonatkozó fellebbezés visszavonásának minősülne.

[38] Az igényérvényesítés kezdő időpontja vonatkozásában a másodfokú ítélet sérti a Pp. 373. § (1) bekezdését, miszerint a fellebbezésben és a másodfokú eljárás során a viszontkeresetet, illetve az ellenkérelmet megváltoztatni nem lehet. A másodfokú bíróság alaptalanul indokolja döntését azzal, hogy a kezdő időpont kapcsán alperes maga is fellebbezett. A hivatkozott jogszabályhely szerint a fellebbezésben sem az ellenkérelmet, sem a viszontkeresetet megváltoztatni nem lehet. Az elírásnak megfelelő tartalmú hivatkozása pedig alperesnek sem ellenkérelemben, sem viszontkeresetben nem szerepelt. Így alperes joghatályosan az elírásnak megfelelő fellebbezési kérelmet elő nem terjeszthetett, illet az alperes vonatkozásában figyelembe venni nem lehetett volna.

[39] A fent kifejtetteknek megfelelően amennyiben a másodfokú bíróság az ítéletét a megjelölt jogszabályokat nem sértő módon hozza meg, úgy a gyermektartásdíj iránti igényérvényesítés kezdő időpontját nem jelölhette volna meg 2018. december 1-jét megelőző időre.

[40] A gyermektartásdíj összegét illetően a felperes felülvizsgálati kérelmében utalt a Pp. 263. § (1) bekezdésére, 266. § (4) bekezdésére, 265. § (1) bekezdésére és 279. § (1) bekezdésére.

[41] A másodfokú bíróság által a felperes vonatkozásában megállapított havi átlagos nettó jövedelem 350.000 forint. Ezzel szemben a felperes jövedelmére vonatkozóan egyetlen bizonyíték állt rendelkezésre, mégpedig a felperes adóbevallása, amely szerint jövedelme 2019-ben közel 10 millió forint volt, amelyből ha levonjuk a tételes adó mértékét, úgy látjuk, hogy a másodfokú bíróság iratellenesen állapított meg havi 350.000 forintot, amikor a nettó jövedelem 850.000 forint.

[42] A Pp. 275. § (1) bekezdése alapján a felperes érdekében állt, hogy az adóbevallásban szereplő jövedelemhez képest alacsonyabb összegben állapítsa meg a bíróság a jövedelmét.

[43] A másodfokú bíróság megsértette a Pp. 266. § (4) bekezdését is. Indokolása szerint köztudomásúnak tekintette a felmerülő anyag, csomagolás, szállítás és kereskedelmi költségeket, ugyanakkor erről a jogszabály előírásainak megfelelően a feleket nem tájékoztatta. Amennyiben a másodfokú bíróság az ügy érdemére kiható módon nem sérti a megjelölt jogszabályhelyet, úgy helyesen a felperes jövedelme a jogerős ítéletben foglaltakkal szemben nagyságrendekkel magasabb összegben lett volna megállapítható.

[44] A másodfokú ítélet sérti a Ptk. 4:218. § (2) bekezdés b) pontját is, miszerint a gyermektartásdíj meghatározása során figyelembe kell venni mindkét szülő jövedelmi viszonyait és vagyoni helyzetét. A másodfokú bíróság nem felperes valós, bizonyítékokkal alátámasztott jövedelmét értékelte, így jogszabályt sértett.

[45] Az alperes a jóval alacsonyabb jövedelmével közel másfélszeres mértékben járul hozzá a sokkal magasabb jövedelmű felpereshez képest a gyermekek tartásához, ami sérti a Ptk. 4:201. § (1) bekezdésében foglaltakat is.

[46] A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amit a Kúria Pfv.II.20.302/2022/4. számú végzésével visszautasított.

[47] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte az alperes perköltségben való marasztalásával.

[48] Álláspontja szerint az alperes kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatására való utasítást igényelt, nem szerepel kérelmében, hogy a Kúria érdemben hozzon határozatot.

[49] A másodfokú bíróság elutasító rendelkezése a jegyzőkönyv kijavítását illetően megfelel a Pp. 161. § (3) bekezdés a) és b) pontjának, miután pontosan idézte az elutasító végzésben a törvényszék az alperes fellebbezési tárgyaláson előadott nyilatkozatát, ennek kijavítására nyilvánvalóan egyébként sem kerülhetett volna sor. Tévedett abban az alperes, hogy a Pp. 368. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a fellebbező fél fellebbezését a másodfokú határozat meghozatala előtt vagy a tárgyalás berekesztéséig visszavonhatja. Ez az alperes esetében elismerő nyilatkozat volt. A dátum teljesen egyértelmű : 2018. június 1-je szerepel az alperesi iratban, ami sem a felperesi kérelemhez, sem az elsőfokú bíróság ítéleti rendelkezéséhez nem kapcsolódott, így az elírás kizárt.

[50] Mivel a tartásdíjösszege tekintetében kizárólag hatályon kívül helyezést kért az alperes, érdemi határozatot nem, így a Kúria a Pp. 424. § (3) bekezdésében foglalt alperesi kérelemnek megfelelően nem helyezheti hatályon kívül a hosszú évek eljárásait követő jogerős ítéletet.

[51] Az alperes egyetlen felperes által hivatkozott költségtételt nem vitatott, nyilvánvalóan az eljáró bíróságoknak nem lehetett kételye abban a tekintetben, hogy egy gyermek eltartása milyen összeget igényel a gondozó szülő részéről, aki nem csupán a költségek viselésében látja el a felügyeleti joggyakorlást, de alapvetően természetben is ellátja az alacsony életkorú gyermekeket.

[52] A másodfokú bíróság helyesen hivatkozott a Pp. 266. § (2) bekezdésében foglaltakra, hiszen köztudomásúak a megélhetési költségek, amelyekről a bíróságoknak is hivatalos, nyilvánvaló tudomása van. A Pp. 265. § (1) bekezdésében foglaltakra is alappal utalt a törvényszék a Kúria jogeseteiben foglaltak szerint.

[53] A felperes többször kérte a bíróságokat, hogy az alperes jövedelmét is vizsgálják, különös tekintettel arra, hogy jutalék felvételére jogosult.

[54] Nem hagyható figyelmen kívül, miszerint a KATÁS vállalkozásnál a cég neve is elismeri, hogy a teljes bevétel nem tekinthető jövedelemnek, mert minden vállalkozásnak van költségkihatása, amelyet a felperes taglalt is az eljárás során.

[55] Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a kölcsönszerződés felmondása és az ingatlan árverezése érdekében a havi 55.400 forint megfizetése is a felperes részéről történik azon túlmenően, hogy a rezsi költséget is ő állja.

[56] Az alperes megfeledezett arról, hogy a Ptk. 4:201. § (1) bekezdésében foglaltak rokonsági körében irányadó szabályok, míg a kiskorú gyermek tartásával összefüggésben a Ptk. 4:216. § (1) bekezdésében foglaltak az irányadók.

A Kúria döntése és jogi indokai

[57] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

[58] A Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát, és figyelemmel van a Pp. 523. §-ában foglaltakra is.

[59] A felek a gyermekek indokolt szükségleteit a felülvizsgálati eljárásban nem támadták, így ezen kérdéssel a Kúria nem foglalkozhatott.

[60] A felperesnek a Kúria döntésére vonatkozó határozott felülvizsgálati kérelmei – különböző okokból és a tartásdíjfizetési kötelezettség kezdő időpontja megváltoztatása iránti kérelem mellett – a jogerős döntés hatályon kívül helyezésére irányultak, így kizárólag abban a kérdésben lehetett vizsgálódni, hogy van-e olyan ok, amely a jogerős döntés hatályon kívül helyezését indokolná.

[61] Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a megállapított gyermektartásdíj fizetés kezdő időpontját sérelmezte. Érvélése szerint a fellebbezésében elírás történt, de a másodfokú határozat meghozatala előtt azt vissza is vonhatta a Pp. 368. § (1) bekezdésének megfelelően. Nyilatkozata nem a fellebbezési kérelem módosításának minősült, ez téves álláspont volt.

[62] Nem vitásan az alperes fellebbezésében 2018. június 1-je szerepel igényérvényesítési kezdő időpontként, a másodfokú bíróság 2021. december 2-án tartott tárgyalásán azonban a felperes észrevételére már az alperes úgy nyilatkozott, hogy ez a dátum nem helyes, az „ellenkérelméből is kiderül, hogy a 6 hónapra visszamenőleges marasztalást” vitatta.

[63] A vizsgált dátum (2018. június 1.) sem a felperesi kérelemhez, sem az elsőfokú bíróság ítéleti rendelkezéséhez nem kapcsolódik. A fellebbezés indokolásában nem utal az alperes arra, hogy az igényérvényesítési határidő korábbi időpontban való (reá terhesebb) megállapítását kérné, és ennek indokát sem adta. Mindez pedig - különösen a nyilatkozatok tartalmára figyelemmel (Pp.110.§ (3) bekezdés) - nem értékelhető másként, mint úgy, hogy az alperes fellebbezése a kötelezettség kezdő dátuma tekintetében elírást tartalmaz.

[64] Az alperes felülvizsgálati kérelmében arra is alappal hivatkozott, hogy nem lett kellően a tényállás felderítve a felperes jövedelmi viszonyait (Pp. 265. §, Pp. 266. §, Ptk. 4:218. § (2) bekezdés b) pont) illetően, ez a bizonyítatlanság pedig olyan lényeges eljárásjogi szabálysértést eredményez, ami a döntés hatályon kívül helyezését indokoltá teszi.

[65] Az első fokon eljáró Szigetszentmiklósi Járásbíróság 12.P.20.694/2019/53. számú ítéletének 3. oldal utolsó bekezdésében a tényállás részeként rögzítette, hogy a felperes „havi nettó átlagjövedelme 350.000 forint. 2019 év végéig az ikergyerekekre a GYES-t folyósították, mely gyermekenként 28.000 forint volt, a családi pótlék gyerekenként 16.000 forint”. Ebben a körben a bíróság nem fejtette ki, ezáltal nem tett eleget ítélet indokolási kötelezettségének (Pp. 346. § (4) (5) bekezdés), hogy az összeg kiszámítása milyen módon, milyen bizonyítékok alapján történt, illetve a bevétel mellett milyen kiadásokkal kellett számolni vállalkozói tevékenysége folytán, ebből mit fogadott el a bíróság. Ennek vizsgálata akkor is szükséges, ha a felperes KATÁS vállalkozó, akire egyszerűsített adózási szabályok vonatkoznak.

[66] Az alperes az elsőfokú bíróság megállapításait e körben fellebbezésében is sérelmezte, a 2021. december 2-án tartott tárgyalás jegyzőkönyvének tanúsága szerint (2. oldal 6. bekezdés) erre a másodfokú eljárásban külön is kitért.

[67] A másodfokú bíróság ítélete (8. oldal 4. bekezdés) szerint „az alperes hivatkozásával szemben az elsőfokú bíróság rögzítette a felperes jövedelmi és vagyoni viszonyait is. Megállapította, hogy vállalkozói tevékenységből a havi nettó átlagjövedelme 350.000 forint. A felperes nyilatkozatával szemben az egyéb peradatok sem támasztották alá az alperes azon hivatkozását, miszerint a felperes az általa előadottakhoz képest lényegesen magasabb jövedelemmel rendelkezne. A másodfokú bíróság elfogadta a felperes azon hivatkozását, miszerint az adókötelezettségnél nélküli bevétele magában foglalja a kézműves tevékenységgel foglalkozó vállalkozásban köztudomásúan felmerülő anyag, csomagolás,

szállítás és kereskedelmi költségeket is.”. Ezen ítéleti döntésből sem állapítható meg azonban, hogy a felperes havi nettó 350.000 forintos jövedelme milyen adatok, kimutatások alapján, milyen számítással volt elfogadható a bíróságok számára, milyen bevétellel és költségfordítással számolt a jogerős döntésében a bíróság.

[68] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme szerint is (8. oldal első bekezdés) a cég neve3 elfogadja minden költségigazolás nélkül a KATÁS vállalkozó bevételeinek 40 %-át a költségek fedezésének szükségessége körében, így nem tartozott az a jövedelem körébe, felperesnek nem kellett igazolnia a pontos összecszerűséget vállalkozása költségigénye tekintetében.

[69] Ezen hivatkozás annyiban téves, hogy amennyiben a KATÁS vállalkozásra vonatkozóan a cég neve3 el is fogadja a 40 %-os költségfedezetet, felperes esetében nem derül ki, hogy ez milyen bevétel után számítandó és milyen összegben vehető figyelembe. Vagyis a bíróságok nem tárták fel, hogy a felperes jövedelme milyen bizonyítékokból megállapíthatóan miből tevődik össze, az milyen nagyságrendű, erre pedig az alperes alappal hivatkozott.

[70] A gyermektartásdíj meghatározása során figyelembe kell venni – egyebek mellett – a gyermek indokolt szükségleteit, valamint mindkét szülő jövedelmi viszonyait és vagyoni helyzetét (Ptk. 4:218. § (2) bekezdés a) b) pont).

[71] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a tartásdíj fizetésére kötelezett fél bevallott vagy kimutatható jövedelme mellett indokolt vizsgálni a valós jövedelmi viszonyait, vagyoni helyzetét, életkörülményeit (Pfv.II.20.485/2018; Pfv.II.20.733/2021.).

[72] A bíróságok a tényállás tisztázása során elmulasztották feltárni a felperes jövedelmi viszonyait, sem az általuk elfogadott kiinduló összegről, sem a levonandóként figyelembe vett költség mértékéről, nagyságrendjéről ítéletük indokolásában nem adtak számot (Pp. 279.§ (1) bekezdés), ezért ebben a körben a bíróságoknak a megismételt eljárásban valamennyi rendelkezésre álló adat értékelése mellett, kellő indokolással kell állást foglalni, mert csak a tényleges adatok ismeretében lehet megalapozott, a jogszabályoknak megfelelő döntést hozni.

[73] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét a felülvizsgálattal támadott részében: a tartásdíj mértékére és az elmaradt tartásdíj összegére nézve – az elsőfokú bíróság ítéletére valamint a perköltség és illetékviselésre is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította; az igényérvényesítés kezdő időpontja tekintetében a másodfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság döntését e körben helybenhagyta a Pp. 424. § (3) bekezdése szerint.

[74] A megváltozott pernyertességi-pervesztességi arányokra tekintettel kötelezte a feleket az első- másodfokú és felülvizsgálati részperköltség és részilleték viselésére a Pp. 83. § (2) bekezdés és 102.§ (1) bekezdés és az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdés, 42. § (1) bekezdés a) pontja, 46. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § és 3. § alapján. Első fokon a kapcsolattartás (350.000 forint), szülői felügyelet (350.000 forint) tárgyában az alperes, a gyerektartásdíj fizetés kezdő időpontja (300.000 forint) tárgyában a felperes lett 100 %-ban pervesztes; másodfokon a kapcsolattartás (300.000 forint) tárgyában a felek 50 %-os arányban, a gyermektartásdíj kezdő időpontja (300.000 forint) tárgyában a felperes teljes mértékben lett pervesztes; a felülvizsgálati eljárásban gyermektartásdíj kezdő időpontja (700.000 forint) tárgyában felperes lett teljes mértékben pervesztes.

[75] Az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezett rendelkezések vonatkozásában a Kúria az Itv. 39. § (3) bekezdés d) pontja szerinti pertárgyérték alapján a felek felülvizsgálati eljárási költségét, (amelyet a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § és 3. §

alapján számított) és az Itv. 50. § (1) bekezdés szerinti illetéket megállapította, azok megfizetése kérdésében az új határozatot hozó bíróságnak kell döntenie a Pp. 424. § (4) bekezdése szerint.

[76] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyalás tartása nélkül bírálta el a Pp. 420. §-ra figyelemmel.

[77] A további felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2022. július 6.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró,
Nyíróné Dr. Kiss Ildikó s.k. bíró